

Resumé:

V první kapitole mé práce s názvem Boží milosrdenství v dopisech sv. Pavla se zabývám pojmem a idejí milosrdenství v Písmu svatém. První část této kapitoly pojednává o hebrejském názvosloví milosrdenství. Nejvíce se zde zabývám slovem „hesed“, které je považováno za základní pojem milosrdenství ve Starém Zákoně. Porovnávám práce několika vědců (konkrétně N. Gluecka, R. Bultmana, H. J. Stoebe, K. D. Sakenfeldové a H. J. Zobela), kteří se zabývali sémantikou tohoto slova. N. Glueck rozlišil význam profánní od náboženského, a dospěl k závěru, že základním a nejdůležitějším významem tohoto slova je idea vztahu, poměru. V jeho bádání pokračoval R. Bultman, který encyklopedickým způsobem ukazuje důležité znaky pojmu „chesed“. Převzal od N. Gluecka ideu vztahu a povinnosti v pojmu „chesed“. K názorům N. Gluecka se ještě vrací H. J. Stoebe a podrobuje je kritice. Tento autor zamítá správnost tvrzení, že „chesed“ má charakter povinnosti, kterou nařizuje zákon. Největší spojitost vidí v propojení se smlouvou, dohodou. Naproti tomu dle K. D. Sakenfeldové je pojem „chesed“ velmi pružný a mění svůj význam v závislosti na době, kdy vznikala kniha Starého zákona, v níž se tento pojem vyskytuje. „Chesed“ podle ní můžeme popsat jako osvobození nebo starost, péči, která je odpovědí někomu, s kým dotyčného spojuje, nějaký vztah, relace. Nejnovější výzkum pojmu „chesed“ pak provedl H. J. Zobel, který ve formě encyklopedického článku vytvořil stručnou syntézu všeho, co do této doby bylo řečeno o pojmu „chesed“. Vědec rozlišuje laický a náboženský význam „chesed“ a zdůrazňuje, podobně jako H. J. Stoebe, že základním elementem významu tohoto pojmu je idea dobroty. Na konci této části se zabývám slovem „rahamim“, které hebrejský jazyk Starého zákona rovněž užívá pro označení milosrdenství.

Druhá část první kapitoly projednává ideu milosrdenství, která byla vytvořena ve Starém Zákoně.

Ve třetí části se zabývám řeckým názvoslovím pojmu milosrdenství. Řečtina pojem „chesed“ nejčastěji překládá jako „eleos“. Ekvivalentem řecké skupiny synonym „eleos“ – „eleein“ je hebrejská sémantická skupina slov příbuzných s „chesed“.

Konečně čtvrtá část obsahuje pojednání milosrdenství v Novém Zákoně, zejména v evangeliích. Zde vystupuje Boží milosrdenství vždy v relaci s příkázáním odpuštění bližnímu. Evangelia vždy mluví o otcovské lásce Boha k lidem, kteří spáchali hříchy. Specifickým a nejdůležitějším aspektem, který zvláštním způsobem christianizuje poslání evangelií, je nerozlučitelné spojení nauky o otcovství s osobou a dílem Ježíše Krista.

Ve druhé kapitole se již zabývám tím, co se týká hlavního předmětu mé práce, tedy terminologií milosrdenství v dopisech svatého Pavla, a ideou milosrdenství na příkladě milosrdenství v Listě k Římanům.

V první části této kapitoly všeobecně pojednávám o terminologii milosrdenství v dopisech sv. Pavla. Terminologie milosrdenství v epištolách sv. Pavla zahrnuje tři sémantické skupiny. Řecká terminologie Pavla se utvářela pod vlivem helénské terminologie a Septuaginty, ale sahá hluboko do svých kořenů pro hebrejský pojem milosrdenství ve Starém zákoně. Hebrejskou sémantiku milosrdenství tvoří následující skupiny slov: „hesed“; „rhm“ – „rahamim“; „hen“ – „hanan“. Dále se zabývám sémantickými skupinami: „eleeo“ - „eleos“ - „eleeinós“, „oiktirmós – oiktiro“, „splugchna - eüspugchnos“.

V další části se již konkrétně zabývám idejí božího milosrdenství v dopisech sv. Pavla, a to jako spasitelného motivu, konkrétněji pak jako spasitelného motivu Ježíše Krista, dále jako vlastností nové křesťanské existence.

V konečné části mé práce se již podrobněji věnuji idejí Božího milosrdenství v listě Římanům, se zvláštním zaměřením na dvanáctou kapitolu.